

ugodna zastran praktičnega poduka in tolikanj več važna, ker tudi Goriška stran bo svoje učence rada va-njo pošiljala.

Gospod dr. vitez Savinšek je omenil, da bodo vsi stroški zastonj, ako čez 30 let šola jenja, in se vse posestvo gospodu grofu nazaj povrne. Na to naj gospod poročevalec dr. Bleiweis odgovori, ker boljše vé, kako ta reč stoji, toliko vendar smem vprašati: ali bi se ne smelo gospodu grofu saj nekaj privoščiti, ki nam za toliko let grad in zemljišča zastonj odstopi?

Po drugi strani se pravi, da bomo toliko stroškov imeli, ker je vse zapuščeno in tla vsa neobdelana; al to tudi ni tako! Jaz vsaki dan skozi okno vidim na Slap, in mi je znano, da tam ne bo treba niti ene nove reči delati, kakor kar bo ravno za šolo predelati treba. Poslopje je prostorno in v dobrem stanu, zemljiška tla so dobro izdelana. Gospod grof je imel kakih 8 let vinogradnika, učenca iz Klosterneuburga, ki se je pred malo časa preselil na južno Tirolsko. On je večidel vse prostore čisto predelal, tako da nekaj časa niso nič nesli. Zdaj ne bo treba družega, kakor poprijeti se tega, kakor je, in z delom napredovati, kakor bo treba za šolo.

Na vprašanje: koliko se zdaj na Slapu vina pridelava, morem le toliko povedati, da mi je unidan gosp. grof tožil, kako malo je letos vina pridelal. „Sonst habe ich gewöhnlich — mi reče — zu 250 Conzi erflecht“. Conzo ali kvinč meri poldrugo vedro, bi tedaj ta pridelek do kakih 400 veder znašal. Kolikor je pa meni znano, prideluje gospod grof svoje vino večidel na tistih tleh, ki jih misli šoli odstopiti. Ima sicer še druge vinograde, pa vendar mislim, ako omenjeni pridelek od 250 kvinčev velja, da se ga je na Slapu vsaj polovica ali najmanj 150 veder pridelalo. Ne more se tedaj reči, da je ta reč zanemarjena.

Ako bi na ta način ta šola mogla vstvarjena biti, ne bo samo Vipavcu v boljše blagostanje, nego mislim, da se bo celi državi vstreglo.

Prosim pomisliti, gospôda moja! koliko strašnega denarja gré za tako imenovane „Flaschenweine“ iz dežele in iz države, česar treba pa ne bi bilo, ako bi se znalo tako vino domá napravljati. Naj se ga uči Vipavec najpred delati, ker mu je k temu vse najbolje ugodno, potem ga bodo kmalu dolenski vinski kraji posnemali, in denar bo namesti iz dežele ginil, domá ostajal, in celó tuj se bode v deželo vabil, kajti smem zagotoviti, da iz našega grozdja se bo dalo dosti bolj pošteno in mikalno vino za botelje dobiti, kakor se zdaj od drugod dobiva. Zastran tega ostanem pri svojem spoznanju, da bi ta vinorejska šola na Slapu ne bila samo Vipavcu, nego da bo deželi in celi državi koristna, zato živo priporočam, da se predlog potrdi, kakor ga finančni odsek predlaga. (Živa pohvala.)

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* V Ameriko se je samo iz Pruskega (Prajzovskega) lani preselilo 180.000 ljudi. Toliko sreče mora biti v tej „liberalni“ nemški deželi, da je ljudje celó strpeti ne morejo.

* Škoda na Českem po povodnjah lanskega leta maja meseca je zdaj še le uradno in na tanko cenjena; ona znaša 8 milijonov in 885.450 gold. škode na železnicah in cestah, na hišah in drugih poslopih, na fabrikah itd. Ljudí pa je potonilo 240.

* Papirnata kolesa so začeli poskušati na neki Amerikanski železnici. Hvalijo jih, da so trpežna bolj kakor železna, da rahlo tekó po šinah in jih ne po-

škodujejo toliko kot železna. Delajo jih iz navadnega slamnatnega papirja, polo na polo prilimajo in potem prešajo naložene pole z mašino, ki 1000 centov tehta.

* Kolera je že dalje časa na Moravskem, Šleskem, Ogerskem in v Galiciji, kjer je več tisoč ljudi pomrlo. Tudi na Dunaji se je zadnje dni prikazala, pa dozdej le nekoliko ljudi napadla; za kozami pa te dni še zmirom mrje po 12 ljudi, mladih in starih.

Naši dopisi.

Iz severne Amerike 3. jan. — Izročite „Novicam“ posnetek iz zanimivega pisma — nam piše gosp. Ferd. Schmid *) — ki sem ga ravnokar prejel od našega visokočastitega rojaka Franca Pirca iz Amerike, ki, čeravno v 88. letu svoje starosti, je vendar še neutrudljiv delavec v misijonstvu svojem; vsaj je deloma tudi namenjen družbi kmetijski naši.

„Srčna hvala — piše gosp. Pirc — za poslano dve knjigi živalstva in rastlinstva, razjasnjene z ličnimi podobami, ktere moja šolska mladina z velikim veseljem ogleduje. Jaz sem v 88. letu svoje starosti že zeló slab in bolehen, „menim, da ne bom dolgo čivkal“. Moliva drug za družega, da se v dolini Jozafat srečno vidiva. Jaz živim zdaj v sila mrzlem kraji, in čeravno sedim pri hudo zakurjeni peči, da si smodim spredej obleko, vendar zmrzujem po hrbtu. Nemška fara, kjer sem zdaj, se imenuje Rich Praerie, pošta Littefals v državi Minesota v severni Ameriki. — Kaj pa počne naša ljuba kmetijska družba? Imate že sejalnice, škoporeznice in mlatilnice, kakor jih imamo tukaj? — Ravnokar sem spisal nemške bukve o treznosti (Temperanc) in jih v tisek dal, da s pritrjenjem vseh duhovnov osnujemo društvo za treznost pri naših Nemcih, kajti žalostnemu pijančevanju so se udali večidel vsi, ki so na novem svetu obogateli. Pozdravi mi naše rojake in še posebno ljube gospode pri odboru družbe kmetijske“.

Iz Rusije v decembru 1872. —η— (Konec.) Zapustivši šaljivi grad nebogatega grajščaka, odpravil sem se ogledat kmečke bolnišnice. Vse je bilo snažno v njej in vsaka stvar tam, kjer je je v bolnišnici treba: suhe svitle sobe, čedna oprava iz brezovega lesá, kopalnje z vanami, lekarnica — celó čista kuhinja v hiši. Rad bi bil ta ne dragi, po vaséh pogrešani zavod bolj na tanko ogledal, al bal sem se, da bi v njem ne obležal. Po Moskvi se je namreč šopirila gospá kolera, in komaj sem preživel eno noč in pol dneva v Ruski stolici, vže je zvedela za me, ter poslala nad-me svojo kolerino. Ta nagajiva nesnaga me je napadla sredi belega dne na Kremljevskem vrtu na razstavi, predno sem utegnil četrti del zanimivih predmetov ogledati. Spustil sem se v beg in bežal na kolodvor, ker so me noge izvoščikovega konja nesle. Celó od tjojke, ki me je bila pod večer na čaj in na sajke povabila, se nisem mogel posloviti; izpolnil sem jej le eno željo, da sem jo poslal v „Novice“.

Kakor meni, se je menda več njim zgodilo; mnogi se celó niso upali iz dežele v Moskvo. Zato je imela Moskovska razstava v primeri z družimi malo obiskovalcev; najbolj srečni dnevi so jih prinesli po 15 tisuč, bili so pa tudi dnevi s komaj 200 do 300 obiskovalci.

„Gosudarstvenni kontrol“ — pišejo tukajšnji časopisi — bo svoje račune za 1872. leto skoro dokončal in pokazal se bo lepi preves državnih dohodkov nad stroški. To je drugo leto, od kar Rusija nima deficita. Preteklo leto je bilo dohodkov 508 milijonov, ki so za 6 milijonov rubljev presegle stroške, letos, pravijo, bo

*) Lepa hvala za predrago pisemce.